

Counter-Islamophobia Kit

Key National Messages – Czech Republic

Dr Karel Čada & Dr Veronika Frantová

September 2018

Countering Islamophobia through the Development of Best Practice in the use of Counter-Narratives in EU Member States.

CIK Project (Counter Islamophobia Kit)

Dr Karel Čada & Dr Veronika Frantová

Key National Messages – Czech Republic

CERS, 2018

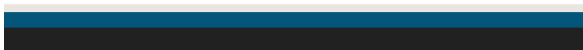
This publication has been produced with the financial support of the Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Dr Karel Čada and Dr Veronika Frantová, and can in no way be taken to reflect the views of the European Commission

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme of the European Union

Counter-Islamophobia Kit

Centre for Ethnicity & Racism Studies

About the CIK Project

The *Countering Islamophobia through the Development of Best Practice in the use of Counter-Narratives in EU Member States* (Counter Islamophobia Kit, CIK) project addresses the need for a deeper understanding and awareness of the range and operation of counter-narratives to anti-Muslim hatred across the EU, and the extent to which these counter-narratives impact and engage with those hostile narratives. It is led by Professor Ian Law and a research team based at the Centre for Ethnicity and Racism Studies, School of Sociology and Social Policy, University of Leeds, UK. This international project also includes research teams from the Islamic Human Rights Commission, based in London, and universities in Leeds, Athens, Liège, Budapest, Prague and Lisbon/Coimbra. This project runs from January 2017 - December 2018.

About the Paper

This paper is an output from the third workstream of the project which was centred on describe the key national messages pertaining to Islamophobia and countering-Islamophobia in each context considered in the framework of this project: Belgium, Czech Republic, France, Germany, Greece, Hungary, Portugal and United Kingdom. The key national messages, findings and toolkit, the Counter-Islamophobia Kit (CIK) will be disseminated to policy makers, professionals and practitioners both across the EU and to member/regional audiences using a range of mediums and activities.

©CIK

The CIK consortium holds copyright for the papers published under the auspices of this project. Reproduction in whole or in part of this text is allowed for research and educational purposes with appropriate citation and acknowledgement

Centre for Ethnicity and Racism Studies, 2018.

University of Leeds, Woodhouse Lane, Leeds, LS2 9JT, UK.

cik@leeds.ac.uk

www.cik.leeds.ac.uk

Shrnutí

1. Česká islamofobie bez muslimů

Počet muslimů žijících na území České republiky je ve srovnání s ostatními státy Evropské unie nejnižší. V první dekádě po pádu komunismu nehrál Islám ve veřejném diskurzu výraznější roli. Počátkem milénia se ale převládající mediální rámec díky teroristickým útokům proměnil a vzrostlo reportování o islámu jako bezpečnostní hrozbě. 75 % Čechů považuje Araby za nepřátelské, 84 % si myslí, že je islám neslučitelný s českou kulturou.

2. Dominantní nenávistné narativy

Rozlišujeme 1) islamofobní a 2) muslimofobní narativy. Islamofobii definujeme jako nepřátelství vůči islámu jako náboženství, jeho praktikám a zásadám. V případě muslimofobie je nenávist namířena proti muslimům jako lidem a jejich domnělé neschopnosti přizpůsobit se západním společnostem. Nejčastější nenávistné narativy popisují muslimy jako bezpečnostní riziko a islám jako hrozbu pro demokratické společnosti.

3. Hlavní výzvy v boji s islamofobií

Komunikování pozitivních narativů vztahujících se k islámu a muslimům čelí mnoha výzvám: islamofobie je součástí obecné populistické rétoriky; vyplývá ze zjednodušujících a stereotypních koncepcí islámu a muslimských společností; nezbytným předpokladem pro změnu obecných islamofobních vzorců je změna v sebevímání české etnické majority; je třeba podporovat otevřený dialog o islámu a muslimských společnostech.

4. Klíčové kontranarativy

Identifikovali jsme několik příkladů kontranarativů, vztahujících se k 1) muslimským intelektuálům; 2) muslimské módě; 3) limitům přínařlosti k islámu v každodenním životě; 4) analogii mezi islámem a postsocialistickou Evropou; 5) logické nesprávnosti argumentace tzv. "šikmou plochou"; 6) institucionálnímu bezpečí; 7) pospolitosti; 8) oddělování islámu a tématu zneužívání žen; 9) muslimům jako obětím teroristických útoků; 10) integraci jako prevenci radikalizace; 11) socioekonomickým zdrojům radikalizace; 12) ekonomickému přínosu muslimů.

5. Strategie šíření kontranarativů

Je třeba posilovat zastoupení hlasů, které považují islám za normální a přirozenou součást demokratických společností. Debatovat o islámu kriticky znamená vnést do debaty různorodé názory a posilovat jeho plastičtější a nuancovanější obraz. Pro komunikování otevřeného pohledu na islám je třeba zvážit různorodé formy a komunikační kanály s ohledem na specifika jednotlivých cílových skupin (využít kombinace racionálních argumentů, emotivních příběhů, celebrit, apod.).

1. Česká islamofobie bez muslimů

Česká republika má nejvyšší počet ateistů v Evropě; podle Sčítání lidí domů a bytů z roku 2011 vyjádřilo náboženskou příslušnost pouze 20,8 % Čechů¹. Počet muslimů (3 358) je zde menší než ve všech ostatních státech Evropské unie, odpovídá méně než 1% populace. Experti nicméně považují toto číslo za nevěrohodné a odhadují, že reálný počet muslimů žijících na území České republiky se pohybuje kolem 22 000 (viz Topinka 2016)². Přítomnost muslimů je možné vysvětlit prostřednictvím historie různých migračních vln. První vlnu v šedesátých a osmdesátých letech dvacátého století tvořili lidé z komunistických zemí, kteří přijížděli v rámci mezinárodní stipendijní dohody. Druhá vlna, v devadesátých letech, sestávala z pracovní migrace ze Severní Afriky a žadatelů o azyl, kteří uprchli z Bosny během války v Jugoslávii. Třetí vlnu migrantů představovali turisté navštěvující české lázeňské rezorty. Oproti předchozím dvěma vlnám jsou ovšem turisté dočasnými a sezónními migranty, kteří nemají zájem vstupovat na český pracovní trh. Média nicméně reportovala o jejich plánech nakupovat nemovitosti a stavět obytné zóny, zejména pro rekreační účely. V první dekádě po pádu komunismu nehrál Islám ve veřejném diskurzu výraznější roli. (Čermáková, Janků, Linhartová 2016)³. Česká média příležitostně informovala o lázeňských hostech nebo muslimských žadatelích o azyl. V zahraničním zpravodajství byl islám zmiňován v souvislosti s válkami na středním východě a v Jugoslávii. Počátkem milénia se ale převládající mediální rámec díky teroristickým útokům (v New Yorku 2001, Madridu 2004, Londýně 2005) proměnil a česká média stále častěji popisovala islám jako bezpečnostní hrozbu (Křížková 2007)⁴. Zatímco v letech 1994 a 1996 mělo 33 % české populace obavy, že by migranti mohli zavést v ČR nové náboženství, o deset let později (v roce 2004) vyjádřilo stejný typ obav 56 % Čechů (GAC 2004)⁵.

Česká veřejnost vnímá Araby, spolu s Romy, jako nejméně přátelské etnické skupiny. Označení „Arabové“ přitom slouží v českém diskurzu jako synonymum pro „muslimy“ a je asociováno s nově příchozími stejně jako s lidmi s imigrantskou historií, kteří již na území ČR žijí. 75 % Čechů považuje Araby za nepřátelské (CVVM 2017)⁶, 84 % si myslí, že je islám neslučitelný s českou kulturou (Glopolis 2017)⁷. Autoři této zprávy přisuzují zmíněné postoje síle nenávistných narativů, nedostatku přímých zkušeností s integrací migrantů do společnosti a nedostatku informací. V České republice například nenajdeme prakticky žádné

---

¹ SLDB 2011. [Online]. [Cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=ZVCR037&z=T#w=>

² Topinka, D. ed. 2016. *Muslimové v Česku. Etablování muslimů a Islámu na veřejnosti*. Brno: Barrister & Principal.

³ Čermáková, E., Janků, T., Linhartová, L. 2016. Polistopadový islám: muslimové v České republice. In: Topinka, D. ed. *Muslimové v Česku. Etablování muslimů a Islámu na veřejnosti*. Brno: Barrister & Principal, pp.23-35.

⁴ Křížková, M. 2007. Neviditelná menšina. Analýza mediálního obrazu českých muslimů. In Burgetová, E., Černá, M. eds. *Cizinci, našinci a media: mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum Praha, pp. 48-53.

⁵ GAC. 2004. *Analýza postavení cizinců dlouhodobě žijících v ČR a návrh optimalizačních kroků*, Praha: Ministerstvo vnitra ČR.

⁶ CVVM. 2017. Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2017. [Online]. [Cit. 2017-04-20]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7697/f3/ov170426.pdf

⁷ Glopolis 2017. *Proč uprchlíci jítí naše emoce? Narativy související s migrací a uprchlictvím v české společnosti a nahlédnutí za ně*. Praha: Heinrich Böll Stiftung.

„zóny migrantů“ a zprávy o této problematice (odkazující zejména k Francii) podléhají velmi často dezinformacím.

Islamofobie po dlouhou dobu nebyla předmětem zájmu policie. Diskurz se proměnil až s takzvanou migrační krizí. Islám začal sloužit jako symbol mnohoznačných představ (a strachů) spojovaných s uprchlickým/migrantským „jiným“ (Glopolis 2017). Poprvé byla islamofobie jako problém zmíněna ve zprávě Bezpečnostní informační služby (BIS) v roce 2014 (Security Information Service 2015)⁸.

Přestože proti-imigrantská rétorika významně vzrostla a proti-islámské a proti-imigrační postoje se staly hlavními tématy všech pravicových extremistických uskupení, policie nezaznamenala žádné závažné útoky, které by s tímto vývojem souvisely (Security Information Service 2015)⁹. Ačkoli k přestupkům dochází - např. pravicoví extrémisté polili halal obchod prasečí krví a zejména muslimské ženy, které nosí na veřejných místech šátky, musí často čelit slovním a fyzickým útokům - hlavní arénou českého islamofobního diskurzu je internet. Různé islamofobní, xenofobní a nacionalistické iniciativy, strany a skupiny nedokázaly sice před volbami vytvořit koalici, islamofobní agenda přesto stále výrazněji proniká do mainstreamové politiky.

2. Dominantní nenávistné narativy

Rozlišujeme 1) islamofobní a 2) muslimofobní narativy. Islamofobii definujeme jako nepřátelství vůči islámu jako náboženství, jeho praktikám a zásadám. „*Muslimové mohou být příjemní, můžete si s nimi v pohodě popovídat, ale jako součást kolektivu se chovají, tak jak se chovají. Tedy podle islámu.*“ (proti-islámská iniciativa Naštvané matky¹⁰). V případě muslimofobie je nenávist namířena proti muslimům jako lidem a jejich domnělé neschopnosti přizpůsobit se západní společnosti. „V tomto smyslu se muslimofobie překrývá jak s rasismem, který spojuje biologii s kulturními charakteristikami, tak s rasismem, ve kterém se kulturní a behaviorální rysy životního stylu stávají esencionalizovanými a rasifikovanými (Cheng 2015: 6)¹¹. Lidé arabského nebo tureckého původu tak mohou být nazýváni „muslimy“, přestože jimi ve skutečnosti nejsou. Náboženství je v tomto případě spojováno s fyzickým vzhledem nebo etnicitou jako ukazatelem identity.

Představujeme šest hlavních islamofobních rámců s jejich specifickými narativy:

1. Islamofobní rámování: A) Islám jako anachronistická / necivilizovaná kultura. Islám je vykreslován jako instinktivní a animální a západní kultura jako sekulární, nadřazená a progresivní (viz Said 1978)¹². Tyto narativy zdůrazňují odlišnou kulturu a mentalitu muslimů a "Evropanů". Ignorují skutečnost, že muslimové mohou být také Evropany, a směřují náboženskou a nadnárodní příslušnost.

---

⁸ Security Information Service. 2011. Annual Report of the Security Information Service for 2010. [Online]. [Cit. 2017-04-20]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravaEN2b2d.html?ArticleID=27>

⁹ Security Information Service. 2015. Annual Report of the Security Information Service for 2014. [Online]. [Cit. 2017-04-20]. Available from: <https://www.bis.cz/vyrocní-zpravaEN6c8d.html?ArticleID=1096>

¹⁰ <http://www.nastvanematky.cz/individualismus-vs-kolektivismus-aneb-hazeni-muslimu-do-jednoho-pytle>

¹¹ Cheng, J. E. 2015. Islamophobia, Muslimophobia or racism? Parliamentary discourses on Islam and Muslims in debates on the minaret ban in Switzerland. *Discourse & Society*. 1, pp.1-25.

¹² Said, E. W. 1978. *Orientalism*. London: Penguin.

B) Islám jako expanzivní násilné náboženství. Islám je vnímán jako predátorský a militantní a na rozdíl od předchozích narativů zde vystupuje jako aktivní subjekt. Tento narativ stojí na předpokladu hegemonického charakteru islámu jako politického náboženství.

C) Islám jako homogenní antidemokratické náboženství. Islám konkuruje demokratickým principům západních společností. Česká republika se vzhledem k nízkému počtu zde žijících muslimů zatím nemusí obávat, pokud se ale počet muslimů zvýší, dojde ke zrušení demokratické ústavy ve prospěch práva šaría.

2. Muslimofobní rámování: A) Muslimové jako teroristé. Muslimové jsou vnímáni jako současní nebo potenciální teroristé. Muslimové, nebo jejich významná část, přicházejí proto, aby nás islamizovali. Muslimové jsou ztotožňováni s mladými muži, kteří jsou náchylní k radikalizaci.

(B) Muslimové jako Romové. Je vytvářena analogie mezi neúspěšnou integrací muslimů v západní Evropě a neúspěšnou integrací Romů v České republice. Muslimští uprchlíci, kteří symbolizují všechny uprchlíky přicházející do Evropy, jsou zobrazováni jako líní, vychytralí, neochotní pracovat, reprezentující vysokou porodnost a vysokou kriminalitu, zneužívající štědrý sociální systém a především nevděční; nevyvíjejí snahu se přizpůsobit, přestože je jim opakovaně nabízena pomocná ruka. Přicházejí hlavně proto, aby využívali výtěžků evropského sociálního státu.

(D) Muslimové jako sexuální predátoři. Subordinaci a marginalizaci žen nelze připisovat pouze islámu jako ideologii, ale také přirozenosti muslimských mužů. Muslimové jsou považováni za neschopné přijmout evropský přístup k ženám. Riziko imigrantů z Afriky je vidět v jejich zvýšené sexualitě založené na barbarství a zaostalosti, které je činí neschopnými se ovládat.

Nejčastější nenávislné narativy popisují muslimy jako bezpečnostní riziko a islám jako hrozbu pro demokratické společnosti. Jsou silně podporovány médii, která referují o islámu a muslimech v kontextu terorismu a radikalismu. Tyto bezpečnostní narativy jsou posilovány orientalizujícími narativy, zdůrazňujícími anachronismus islámu, a narativy vykreslujícími neschopnost muslimů integrovat se.

3. Hlavní výzvy v boji s islamofobií

Komunikování pozitivních narativů vztahujících se k islámu a muslimům čelí mnoha výzvám. Tyto výzvy jdou napříč různými narativy a představují primární překážku při řešení islamofobie. A) Islamofobie je součástí obecné populistické rétoriky. Z tohoto důvodu je silně provázána s despektem vůči elitám nebo intelektuálům a s nedůvěrou v média, EU a neziskové organizace. Toto prostředí vede k nutnosti promýšlet nejen kontranarativy, ale také jejich formu, možné kanály jejich šíření a identifikaci publik, která by měla být primárně oslovena.

B) Islamofobie vyplývá ze zjednodušujících a stereotypních koncepcí islámu a muslimských společností. Významnou součástí všech islamofobních narativů v České republice je dehumanizace. Média prezentují muslimy ve dvou extrémních polohách - buďto jako zločince nebo jako oběti. Islám je české veřejnosti představován prostřednictvím stereotypních obrazů teroristů, náboženských vůdců nebo vln migrantů. Aby mohly být tyto stereotypní představy narušeny, je třeba obraz islámu v České republice normalizovat, ukazovat každodenní aspekty islámu a různorodé příběhy muslimských mužů a žen.

C) Nezbytným předpokladem pro změnu obecných islamofobních vzorců je změna v sebevnímání české etnické majority. Islamofobii je důležité chápat jako relační fenomén a do

kontranarativů zahrnout obě strany (muslimy i Čechy). V této souvislosti je možné připomínat českou otevřenost vůči bosenským žadatelům o azyl během války v Jugoslávii v 90. letech a jejich bezproblémovou integraci do české společnosti. Stejně tak je možné upozorňovat na tradici státem financovaných integračních programů jako na něco, na co mohou být Češi pyšní. Je třeba posilovat důvěru v instituce a integrační politiky. Zdůrazněna by měla být i česká pohostinnost, jakožto součást velkého českého národního mýtu.

D) Je třeba podporovat otevřený dialog o islámu a muslimských společnostech mezi všemi zúčastněnými. Mělo by být posíleno zastoupení hlasů, které považují islám za normální a přirozenou součást demokratických společností, včetně hlasů, které nabízejí opodstatněné kritické připomínky k praktikám spojeným s islámem (ve vztahu k otázkám ISIS nebo v konkrétních případech porušování lidských práv a překračování zákona, kde je jasně prokázáno spojení s islámským náboženstvím).

4. Klíčové kontranarativy

Identifikovali jsme několik příkladů potenciálních kontranarativů, vztahujících se k islamofobním / muslimofobním typům argumentace: 1) kontranarativ muslimských intelektuálů: představit muslimy, kteří žijí moderní životy a přispívají k demokratickým debatám, včetně islámských feministek a feministů; 2) kontranarativ muslimské módy: zpřístupnit zábavnější a každodenní tvář islámu; 3) kontranarativ limitů přináležitosti k islámu v každodenním životě: dekonstruovat rozšířené vnímání všudypřítomnosti islámu, tj. že všechno *"to, co muslim dělá, je nějakým způsobem přičítáno islámu"* a že islám jako náboženství vždy funguje jako hlavní ukazatel identity muslimů, a poukázat tak na to, že islamofobní úhel pohledu má tendenci přehlížet jiné individuální role a identity ve prospěch identity muslimské; 4) kontranarativ analogie mezi islámem a postsocialistickou Evropou: poukázat na paralelu mezi českými národními stereotypy vůči islámu a stereotypy západních Evropanů vůči socialistickým zemím střední a východní Evropy, protože tato analogie by mohla vyvolat empatii a solidaritu založenou na zkušenostech se životem na periferii; 5) kontranarativ logické nesprávnosti argumentace tzv. "šikmou plochou": poukázat na veřejné debaty založené na podobném typu zavádějících argumentů, např. když v devatenáctém a na počátku dvacátého století popisovali odpůrci občanských rozvodů jejich zavedení jako vstup na šikmou plochu polygamie (Jones 2011)¹³; 6) kontranarativ institucionálního bezpečí: posílit důvěru v instituce, např. informováním o příkladech pokojných komunit žijících v západních městech; 7) kontranarativ pospolitosti: klást důraz na sociální identity, které vytvářejí solidaritu založenou na společných biografických zkušenostech, spíše než zdůrazňovat etnické či náboženské rozdíly; 8) kontranarativ oddělování islámu a tématu zneužívání žen: dát hlas muslimským ženám a zdůraznit současný vymoňující se feminismus a pluralismus v muslimském ženském hnutí; 9) kontranarativ muslimů jako obětí teroristických útoků: zvýšit solidaritu s muslimy bojujícími proti Islámskému státu a vysvětlit, že muslimové jsou také ohrožováni terorismem; 10) kontranarativ integrace jako prevence radikalizace: zdůraznit neúspěch v integraci jako zdroj radikalizace, zdůraznit možnosti integračních politik a popsat každodenní problémy imigrantů; 11) kontranarativ socioekonomických zdrojů radikalizace: vysvětlit, že za každým teroristickým útokem je třeba vidět individuální biografii teroristy, jeho konkrétní motivy a životní historii, včetně frustrací či opovržení a odmítnutí ze

---

¹³ Jones, T. W. 2011. 'The Missionaries' Position: Polygamy and divorce in the Anglican Communion, 1888-1988,' *Journal of Religious History*, 2011, 35(3): 393-408.

strany mainstreamové společnosti; 12) kontranarativ ekonomického přínosu muslimů: např. kontranarativ tureckých gastarbeiterů jako součást oživení německé ekonomiky po druhé světové válce. Pro popis jednotlivých kontranarativů, jejich specifických cílů a doporučení, jakým způsobem je komunikovat odkazujeme k WS2 Reportu, zejména části č. 5-7 (Čada, Frantová 2018)¹⁴.

5. Strategie šíření kontranarativů

Kontranarativy by měly cílit na denormalizaci islamofobie. Založeny mohou být na pozitivních příkladech solidarity, změnách v sebe-vnímání Čechů ve veřejném diskurzu a zprostředkování příběhů obětí nenávistných projevů (hate speech). K chápání islámu jako něčeho „normálního“ a běžného může pomoci nabídnutí jeho méně dramatického a naopak více banálního, každodenního obrazu – včetně například muslimské módy a pokrmů spojovaných s typicky muslimskými zeměmi a kulturami.

Obraz islámu musí být také více diverzifikován. Přispět k jeho všednímu, normálnímu obrazu může ať už vystupování muslimů v televizních soap operách nebo jejich přizvání jakožto expertů na určitý problém.

Je třeba posilovat reprezentaci hlasů, které chápou islám jako normální a přirozenou součást demokratických společností. Z tohoto důvodu by měla být podněcována kritická debata, která umožní vnést do veřejného prostoru odlišné pohledy na islám a bude pěstovat jeho plastičtější, nuancovaný obraz. Jako obrana před zjednodušujícími islamofobními narativy může sloužit udržování komplexní diskuse, tj. poukazování na politické boje uvnitř muslimských komunit, jejich politické a sociální štěpení nebo na různorodé vzorce marginalizace.

Konstrukce islámu jako obětního beránka může být oslabena prostřednictvím naslouchání deprivovaným skupinám domácí populace a směřováním agendy k reálným problémům a zdrojům pochyb a frustrací. Je třeba poučit se u populistů: 1) komunikovat s veřejností přímo, 2) prokázat ochotu naslouchat nejistotám občanů a 3) sdělovat možná řešení jasným a srozumitelným způsobem.

Pro komunikování otevřeného pohledu na islám je třeba zvážit různorodé formy a komunikační kanály s ohledem na specifika jednotlivých cílových skupin (využít kombinace racionálních argumentů, emotivních příběhů, celebrit, apod.). Klíčové je hledat lidi, kteří by mohli být důvěryhodní pro obě strany a mohou tak sehrát roli zprostředkovatelů, kteří pomáhají překládat složité problémy do každodenního diskurzu a vztahují je k osobním zážitkům a zkušenostem „obyčejných“ lidí. Mladé generace by měly být oslovovány adekvátními způsoby: prostřednictvím krátkých videí, face to face setkání a debat nebo skrze poznávání kulturního prostředí (zvyky, kuchyně apod.).

K proměně současného islamofobního prostředí nemůže dojít bez toho, aby byla brána v potaz úroveň politik (policy). Existují politické nástroje, které by se mohly zaměřit na regulaci nenávistných projevů, a které teprve musí být v České republice zavedeny: 1) přísnější etické posuzování obsahu mainstreamových médií; 2) aktivní boj proti nenávistným projevům na sociálních sítích; 3) systematické odhalování hoaxů (falešných/podvodných zpráv); 3) mediální a občanské vzdělávání na školách a 4) podpora komunitních akcí.

---

¹⁴ Čada, K. Frantová V. 2017. Workstream 2: Report on Counter-narratives to Muslim hatred: Czech Republic. Centre for Ethnicity and Racism Studies, University of Leeds.

Diskuse o islamofobii a migraci by měly být vedeny spíše odděleně. V rámci migračních politik mohou existovat různé legitimní zájmy, oproti tomu islamofobie a nenávistné projevy jsou jen stěží tolerovatelné.

Mohlo by být dosaženo konsenzu nad tím, co je a není přípustné vyjadřovat ve veřejném prostoru. Kontranarativy mohou pomoci načrtnout tuto linii a vytvořit hranice pro deliberativní a respektující veřejné diskuse.

O výzkumu

Tato závěrečná zpráva shrnuje výstupy ze dvou předchozích výzkumných fází: WS1 uskutečněné od ledna do června 2017 a WS2, která proběhla od července do prosince 2017. Závěrečná zpráva z první fáze výzkumu (WS1) se zabývá diskurzivním obsahem a formami projevů nenávisti vůči muslimům v České republice. Vedle zpracování závěrů už existujících výzkumů o islamofobii (přehledu literatury a dat souvisejících s proti-muslimskou nenávistí), jsme provedli 1) diskurzivní analýzu (za období 01/2015 – 01/2016) online blogů a stránek iniciativ, které otevřeně napadají muslimy nebo islám: blog Martina Konvičky (IVČRN) – 41 textů; internetové stránky Petra Hampla (Blok proti islámu) - 88 příspěvků, internetové stránky Tomia Okamury (SPD) – 186 příspěvků; 2) diskurzivní analýzu 65 televizních politických debat zaměřených na širokou veřejnost, které se týkaly migrace a minorit, zejména s ohledem na takzvanou „migrační krizi“ (za období od 11/2015 – 06/2016): *Máte slovo* (ČT 1), *Partie* (Prima) a *Střepiny* (TV NOVA).

Závěrečná zpráva z druhé výzkumné fáze (WS2) rozpracovává dominantní islamofobní narativy identifikované ve WS1 s cílem narušit jejich působení ve veřejném diskurzu. Nabízí kategorizaci současných kontrarnativů vůči nenávistným proti-muslimským projevům a posuzuje jejich kontext. Prostřednictvím kritické reflexe současné anti-islamofobní praxe shrnuje WS2 nové způsoby a strategie vedoucí k efektivnímu narušování islamofobního diskurzu a pěstování antirasistické kultury a prostředí. Prováděli jsme celkem 25 polostrukturovaných expertních rozhovorů (s politiky / politickými činiteli, experty, zástupci neziskových organizací a dobrovolníků, novináři, zástupci vládních iniciativ a zástupci muslimů). Délka rozhovorů činila v průměru jednu hodinu. Nejprve jsme oslovili respondenty, kteří se dlouhodobě pokoušejí ovlivňovat veřejnou debatu z perspektivy „otevřeného pohledu“ na islám a tudíž mají zkušenosti s přibližováním témat souvisejících s muslimy a islámem laické veřejnosti. V druhém kroku jsme pak prostřednictvím kontaktu s těmito respondenty využili techniku „sněhové koule“.

Dále jsme provedli zúčastněné pozorování dvou debat zaměřených na téma migrace a islámu¹⁵ a analýzu facebookových stránek provozovaných českou vládní kampaní Hate Free Culture, která publikuje zprávy o minoritách, včetně islámu a muslimů, s cílem podporovat nerasistickou kulturu a zamezovat nenávistné a nebezpečné rétorice.

Podrobné informace naleznete v Závěrečné zprávě WS1 a WS2 na internetových stránkách projektu: <https://cik.leeds.ac.uk/publications/>, případně nás neváhejte kontaktovat: karel.cada@fsv.cuni.cz, v.frantova@centrum.cz.

---

¹⁵ *Co si Češi opravdu myslí o migraci? Prezentace výzkumů*; 8. září 2017 a *Islamofobie v České republice* (Bronislav Ostřanský); 23. listopadu 2017.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial data. This includes not only sales and purchases but also expenses, income, and any other financial activities. The document also highlights the need for regular reconciliation to identify any discrepancies between the recorded amounts and the actual bank statements or receipts.

Next, the document outlines the various methods used for recording transactions. It describes the double-entry system, where every transaction is recorded in two accounts, ensuring that the total debits equal the total credits. This method is widely used because it provides a clear and balanced view of the financial position of the business. The document also mentions the use of journals and ledgers to organize and summarize the recorded transactions.

The document then discusses the importance of proper classification of transactions. It explains that transactions should be categorized into different accounts based on their nature, such as assets, liabilities, equity, income, and expenses. This classification is essential for preparing accurate financial statements and for analyzing the performance of the business. The document also notes that the classification should be consistent over time to allow for meaningful comparisons and trends.

Finally, the document emphasizes the role of the accounting system in providing reliable and timely information to management and other stakeholders. It states that a well-maintained accounting system is crucial for making informed decisions and for ensuring the long-term success of the business. The document concludes by encouraging businesses to invest in quality accounting software and to hire qualified accountants to manage their financial records effectively.